

וְחַג שָׁבוּעוֹת תַּעֲשֶׂה לָּךְ

שְׁמוֹת הַחַג

- **חַג הַשָּׁבוּעוֹת** – סוּפְרִים שֶׁבַע שָׁבוּעוֹת (49 יוֹם) מִחַג הַפֶּסַח, וְאִזְ חוֹגְגִים אֶת שָׁבוּעוֹת.
- **יוֹם הַחֲמִישִׁים** – חוֹגְגִים אֶת הַחַג בְּיוֹם הַחֲמִישִׁים שֶׁל הַסְּפִירָה.
- **חַג הַקֶּצִיר** – הַחַג חַל בְּתַקוּפַת הַקֶּצִיר, וּבִימֵי קֶדֶם, עִיָּקֵר הַמְשַׁמְעוֹת שֶׁלוֹ הִיְתָה חֻקְלָאִית.
- **חַג הַבִּיכּוּרִים** – בְּיוֹם זֶה נִהְגוּ לְהֵבִיא לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ אֶת הַבִּיכּוּרִים, אֶת הַתּוֹצֵרֶת הַחֻקְלָאִית הָרֵאשׁוֹנָה שֶׁל הַשָּׁנָה.

- **עֲצֵרֶת** – שָׁמוֹ שֶׁל הַחַג בְּמִשְׁנֵה וּבִתְלִמּוֹד. עֲצֵרֶת הִיא הַיּוֹם הָאֶחָדוֹן שֶׁל הַחַג (הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁל פֶּסַח וְהַשְּׁמִינִי שֶׁל סוּכּוֹת), וְשָׁבוּעוֹת הוּא כְּמוֹ הַיּוֹם הָאֶחָדוֹן שֶׁל פֶּסַח, הַחַג שֶׁמְשַׁלֵּם אֶת הַפֶּסַח, אַחֲרֵי סְפִירַת הָעוֹמֵר.
- **חַג מִתַּן תּוֹרָה** – הַתּוֹרָה נִתְּנָה לְעַם יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמַד הַר סִינַי, בְּדִיּוֹק בְּתַקוּפַה שָׁבָה חַל חַג הַשָּׁבוּעוֹת.

שְׁלוֹשׁ רִגְלִים

חַג הַשָּׁבוּעוֹת הוּא אֶחָד מִשְׁלוֹשׁ הָרִגְלִים, שֶׁהֵם שְׁלוֹשֶׁת הַחֲגִים הַגְּדוֹלִים בַּיהוּדָה: פֶּסַח, שָׁבוּעוֹת וְסוּכּוֹת. חַג הַשָּׁבוּעוֹת הוּא הַשְּׁנִי מִשְׁלוֹשׁ הָרִגְלִים, כִּי מִתְחִילִים לְסַפּוֹר אֶת הָרִגְלִים מִפֶּסַח. יִיחּוּדוֹ הוּא, שֶׁבְּתַקוּפַה זֹאת שֶׁל הַשָּׁנָה נִתְּנָה הַתּוֹרָה לְמִשֶּׁה בְּהַר סִינַי. שְׁלוֹשֶׁת הַחֲגִים מְבַטְּאִים אֶת הַקֶּשֶׁר שֶׁבִּין עַם יִשְׂרָאֵל לְאֱלֹהָיו, אֶת הַקֶּשֶׁר לְאֲדָמָה וְלְטֶבַע, וְאֶת עֲבוּדַת הַמִּקְדָּשׁ.

סְפִירַת הָעוֹמֵר

חֲזוֹ"ל (חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה) הַסְּבִירוּ שֶׁ"בְּפֶסַח נִידוֹן הָעוֹלָם עַל הַתְּבוּאָה", כְּלוּמַר, כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ רֹאשׁ הַשָּׁנָה לְאָדָם וְלֵאֵלֹנוֹת, כֵּן יֵשׁ רֹאשׁ הַשָּׁנָה גַּם לְתְּבוּאָה. בְּנֵי הָאָדָם מְבִיאִים לְאֵל אֶת הַקֶּצִיר הָרֵאשׁוֹן, כְּדֵי שֶׁיִּבְרַךְ אֶת שְׂדוֹת הַתְּבוּאָה לְשָׁנָה הַבָּאָה. הַשְּׁעוּרָה (סוּג שֶׁל דָּגוּ) מְבַשִּׁילָה בְּחַג הַפֶּסַח, לְפָנֵי כָּל שְׂאֵר הַדְּגָנִים. לְכֵן יֵצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמוֹצָאֵי הַחַג הָרֵאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח לְשִׂדְהָ הַקְּרוֹב לִירוּשָׁלַיִם, וּבְטָקְסָה חֲגִיגִי קֶצֶרוֹ כְּמוֹת קִטְנָה שֶׁל שְׁעוּרִים. אֶת הַשְּׁעוּרִים טָחְנוּ וְאַחֲרֵי־כֵן נִיפּוּ (סִינְנוּ) אוֹתָם, עַד שֶׁקִּיבְלוּ קִמַּח סוּלֶת נָקִי וּמְעוּלָה. אַחֲרֵי־כֵן עָשׂוּ תַהֲלוּכָה גְדוּלָה, וּבְסִיּוּמָה הִנִּיפוּ אֶת הַסוּלֶת מֵעַל הַמוֹצֵחַ בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ. רַק אִזְ הָיָה מוֹתֵר לְאֶכּוֹל מִן הַתְּבוּאָה הַחֲדָשָׁה.

בְּיוֹם זֶה הַחֲלָה סְפִירַת הָעוֹמֵר. הַסְּפִירָה נִמְשָׁכָה 49 יוֹם, וּבִיּוֹם הַחֲמִישִׁים חַל חַג הַשָּׁבוּעוֹת, שָׁבוּ עֲלוֹ לְרִגְלָהּ וְהֵבִיאוּ בִּיכּוּרִים לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ.

הֵבֵאת בִּיכּוּרִים

בְּזִמְנֵי שְׁבִית־הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קִיָּים, נִהְגוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהֵבִיא לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ בִּירוּשָׁלַיִם אֶת בִּיכּוּרֵי פִירוֹתֵיהֶם (הַפִּירוֹת הָרֵאשׁוֹנִים שֶׁהִבְשִׁילוּ). אֶת הַבִּיכּוּרִים שָׂמוּ

צילום: אמי שפיר

בְּסֵל מִיּוֹחַד וּמְקוּשָׁט, הַנִּקְרָא טֶנָּא. הָעוֹלָם לְרִגְלָהּ הֵבִיאוּ אֶת סֵלֵי הַבִּיכּוּרִים לִירוּשָׁלַיִם בְּתַהֲלוּכָה חֲגִיגִית. כָּל תּוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַיִם נִהְגוּ לְצַאת לְקִרְאָת עוֹלֵי הָרִגְלָהּ וְלִיוּוֹ אוֹתָם בְּדַרְכָּם לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ. הַיּוֹם, בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ כְּבָר אֵינוֹ קַיָּים, וְעַם זֹאת, מִנְהַג הַבָּאָה הַבִּיכּוּרִים מִמְשִׁיךְ לְהֵתְקִיָּים, בְּעִיָּקֵר בִּישׁוּבֵים הַחֻקְלָאִיים בְּאֶרֶץ, אֲבָל גַּם בְּבֵית־הַסֶּפֶר וּבְגִיּוֹת־הַיְלָדִים. לְרֹב, אַחֲרֵי הַטָּקְסָה תּוֹרְמִים אֶת הַפִּירוֹת וְהַיְרִקוֹת לְמוֹסְדוֹת שׁוֹנִים.

מְגִילַת רוֹת

לְמָה קוֹרְאִים בְּשָׁבוּעוֹת אֶת מְגִילַת רוֹת? הַמְּגִילָה מְסַפֶּרֶת עַל רוֹת הַמוֹאָבִיָּה, שֶׁהִתְגַּיְרָה וְהִצְטַרְפָּה לְעַם יִשְׂרָאֵל. יֵשׁ כְּמָה סִיבּוֹת לְכָךְ שֶׁהַמְּגִילָה הַזֹּאת קְשׁוּרָה לְשָׁבוּעוֹת:

- הַמְּגִילָה מְבִיאָה סִפּוּר אֲנוּשֵׁי עַל רוֹת, שֶׁנִּשְׁאַרָה נֶאֱמָנָה לְחֻמוֹתָהּ נְעֻמִי, וְעַל בּוֹעֵז, הַחֻקְלָאִי שְׁעוֹר לְרוֹת. מְעַשִּׂים אֵלֶּה מְרִאִים אֶת רוֹתָהּ שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁמְדַגִּישָׁה גְּמִילוּת חֲסָדִים, אֶהְבַּת אָדָם וְכִיבוּד אָב וְאָם.
- דָּוִד הַמֶּלֶךְ נוֹלַד לִישִׁי, שֶׁהָיָה בְּנוֹ שֶׁל עוֹבֵד, שֶׁהָיָה בְּנָם שֶׁל בּוֹעֵז וְרוֹת. לְפִי הַמְּסוּרַת, דָּוִד הַמֶּלֶךְ נִפְטַר

בְּחַג הַשָּׁבוּעוֹת.

- הַמְּגִילָה מְסַפֶּרֶת עַל קֶצֶר הַשְּׁעוּרִים, וְשָׁבוּעוֹת הוּא חַג הַקֶּצִיר.
- רוֹת הַמוֹאָבִיָּה הִתְגַּיְרָה, וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁקִּיבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה בְּסִינַי, גַּם הֵם כְּאִילוֹ הִתְגַּיְרוּ אִזְ.

לֵיל הַשִּׁימוּרִים שֶׁל שָׁבוּעוֹת

לֵיל שִׁימוּרִים הוּא לֵילָה שָׁבוּ לֹא יִשְׁנִים. בְּשָׁבוּעוֹת נִהוּג לְהִשְׁאֵר עָרִים כָּל הַלַּיְלָה וְלִלְמוֹד תּוֹרָה. מְדוּעָ? הַאֲגָדָה מְסַפֶּרֶת שֶׁבְּזִמְנֵי מִתַּן תּוֹרָה בְּהַר סִינַי, הָיוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁקּוֹעִים בְּשִׁנָּה עֲמוּקָה. ה' הָיָה צָרִיךְ לְעִבּוֹר וְלְהַעִיר כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כְּדֵי שֶׁכּוֹלֵם יִשְׁתַּתְּפוּ בְּמִתַּן הַתּוֹרָה. הַנּוֹהֵג לְהִשְׁאֵר עָרִים בְּלַיְלַת הַחַג הוּא כְּמוֹ כְּפָרָה (סְלִיחָה) עַל הַשִּׁנָּה הַהִיא שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

מֵאֲכִלֵי חֶלֶב

מְדוּעַ אוֹכְלִים מֵאֲכִלֵי חֶלֶב בְּשָׁבוּעוֹת? לְמִנְהַג הַזֶּה כְּמָה הַסְּבִירִים. רְאִישִׁית, אִם נִחְשָׁב אֶת סְכּוּם הָאוֹתוּיּוֹת שֶׁל הַמֶּלֶה חֶלֶב (ח = 8, ל = 30, ב = 2) נִקְבֵּל 40, כְּמִסְפַּר הַיָּמִים שֶׁשָּׁהָה מִשֶּׁה עַל הַר סִינַי, כְּשֶׁקִּיבְּל אֶת הַתּוֹרָה בְּחַג הַשָּׁבוּעוֹת. אֲבָל זֹאת אֵינָה הַסִּיבָּה הַיְחִידָה. לְפָנֵי קִבְּלַת הַתּוֹרָה לֹא הָיוּ דִּינֵי פְּשׁוּת. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ חֶלֶב וּבִשָּׂר וּבִהֵמוֹת שְׂאִינָן כְּשִׁרּוֹת.

עַם קִבְּלַת הַתּוֹרָה וְהַהִבְטָחָה לְקִיָּים מִצְוֹת, הִבִּינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא יוֹכְלוּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכַלִּים שֶׁהִשְׁתַּמְּשׁוּ בָּהֶם עַד אִזְ, וְעֲלֵיהֶם לְהַכְשִׁיר אֶת הַכַּלִּים וְאֶת הַבִּשָּׂר. לְכֵן הַחֲלִיטוּ לְאֶכּוֹל בְּיוֹם זֶה מֵאֲכִלֵי חֶלֶב, פִּירוֹת וִירִקוֹת, וְהַמְנַהֵג הַזֶּה הִשְׁתַּמֵּר עַד הַיּוֹם. סִיבָּה נוספת: נִהוּג לְהַמְשִׁיל אֶת הַתּוֹרָה לְחֶלֶב וּדְבַשׁ ("דְּבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנְךָ"), וְלְכֵן בְּחַג מִתַּן תּוֹרָה אוֹכְלִים מֵאֲכִלֵי חֶלֶב.

נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע

קוֹדֵם שְׁנַתְּנוּ ה' אֶת הַתּוֹרָה לְעַם יִשְׂרָאֵל, הִלַּךְ לְכָל הָעַמִּים שֶׁהָיוּ בְּעוֹלָם וְשָׂאֵל: "הֲאֵם אַתֶּם רוֹצִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה?" שָׂאֵל כָּל עַם: "מָה פְּתוּב בְּתוֹרָה?" סִפֵּר הַקַּב"ה לְכָל עַם עַל מִצְוָה אַחַת מִמִּצְוֹת הַתּוֹרָה, וְכָל עַם סִרַב, בְּטַעֲנָה שְׂאִינוּ יָכוֹל לְקִיָּים מִצְוָה זוֹ. כְּשֶׁשָּׂאֵל ה' אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִם הֵם מוֹכְנִים לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, לֹא שָׂאֵלוּ אוֹתוֹ מָה פְּתוּב בָּהּ, אֲלָא מִדְּ אָמְרוּ: "נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע וְנִקְיִים אֶת כָּל הַתּוֹרָה" – וּמִדְּ קִיבְלוּ אֶת הַתּוֹרָה.